

UCHWAŁA NR IX/82/2024
RADY MIEJSKIEJ W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM

z dnia 18 grudnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sępólno Krajeńskie
na lata 2025 - 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465, 1572), art. 176 pkt 1 oraz 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177, 742, 743, 858, 1572) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sępólno Krajeńskie na lata 2025 - 2027 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sępólna Krajeńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Artur Juhnke

Załącznik do uchwały Nr IX/82/2024
Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim
z dnia 18 grudnia 2024 r.

Gminny Program

Wspierania Rodziny

w Gminie Sępólno Krajeńskie

na lata 2025 - 2027

Spis treści**Str.**

1. Wprowadzenie	2
2. Pojęcie rodziny	4
3. Diagnoza – stan problemu	6
4. Analiza SWOT	15
5. Cele programu	17
6. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027	17
7. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027	18
8. Oczekiwane rezultaty z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027	19
9. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027	20
10. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Sępólno Krajeńskie	21
11. Źródła finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027	22
12. Monitoring przebiegu Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027	22
13. Zakończenie	23

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sępólno Krajeńskie na lata 2025-2027 został opracowany w oparciu o art. 176 pkt. 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia

9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przy wykorzystaniu materiałów własnych i sprawozdań. Program ukierunkowany jest na problemy rodzin, określa cele i wyznacza kierunki działań, które będą pozwalały wzmocnić rolę i funkcję rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka.

W zakresie wspierania rodziny, gdzie występują trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczy ważna jest praca z całą rodziną. Opiera się ona głównie na zasadzie wzajemnej współpracy i współdziałania instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Działania pomocowe powinny koncentrować się na wspieraniu członków rodzin wymagających pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnienie do prawidłowego i samodzielnego funkcjonowania w rodzinie.

Jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczej. Asystenci wspierają swoje rodziny w pokonywaniu trudności życiowych, zwłaszcza jeśli dotyczą one opieki i wychowania dzieci. Asystent spotyka się z rodziną w miejscu jej zamieszkania i wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który następnie jest realizowany. Istotny jest fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Są to rodziny, które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich, a nawet kilkunastoletnich zaniedbań czy też zaniechań. Coraz więcej jest rodzin, które zobowiązane są do współpracy z asystentem postanowieniem sądu. Wtedy to asystent składa do sądu sprawozdanie z przebiegu współpracy min. raz na trzy miesiące.

W czasie wspólnych działań z członkami rodziny asystent pomaga w codziennej organizacji dnia, pokazuje jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe tj. pranie, sprzątanie, gotowanie, opieka i wychowanie dzieci oraz wspólne spędzanie czasu wolnego. Doradza jak zarządzać budżetem domowym, jak planować wydatki. Informuje jak działają urzędy, wyjaśnia jak wypełniać odpowiednio dokumentację oraz realizować sprawy urzędowe. Wspiera w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, ochrony zdrowia, policji i innych instytucji, a często też uczestniczy w takich spotkaniach. Motywuje do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i znalezienia pracy.

Najważniejsze w tych działaniach jest samo zaangażowanie rodziny, bez którego nie jest możliwa skuteczna pomoc. Głównymi problemami w pracy asystenta oprócz braku współpracy ze strony rodziny są:

- konieczność uzyskiwania zgody na asystenturę przez rodzinę (gdy nie ma postanowienia sądu rodzinnego ustanawiającego asystenta dla danej rodziny);
- brak mieszkań lub duże koszty ich utrzymania jako czynnik uniemożliwiający lub utrudniający prawidłową pracę z rodziną (rodziny wielopokoleniowe, wieloproblemowe);
- roszczeniowe postawy klientów (obarczanie asystenta odpowiedzialnością za niepowodzenia we wszystkich sferach życia rodziny);
- brak poczucia bezpieczeństwa w pracy asystenta (agresja członków rodziny, choroby psychiczne, wszy, pluskwy, świerzb).

Pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zdarzają się sytuacje, że zachodzi konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Nie wystarczy samo zaangażowanie pracowników, w całym procesie bardzo ważna jest współpraca rodzin oraz ich postawa nastawiona na pozytywne zmiany. To sama rodzina musi podjąć czynności i działania zmierzające do powrotu dzieci do domu. Pozostawienie rodziny bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Program należy do zadań własnych gminy i jest on realizowany w związku z licznymi obowiązkami wynikającymi z poniższych ustaw:

1. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2021-2027 przyjęta Uchwałą NR XXVII/247/2020 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 30 grudnia 2020 roku.
2. Podstawą prawną działań: art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 r., poz. 177 ze zm.).
3. Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 2024 r., poz. 1283).

4. Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 r., poz. 424 ze zm.).
5. Ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 r., poz. 2151).
6. Ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2023 r., poz. 1923).

II. Pojęcie rodziny

W odniesieniu do niniejszego programu bardzo ważna jest definicja rodziny zawarta w art. 6 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., która prezentuje najszersze jej ujęcie. W myśl przytaczanego artykułu „Rodzina to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Rodzina to pierwsze podstawowe środowisko wychowawcze dziecka, w którym nabywa ono wiedzę o otaczającym świecie oraz panujących między ludźmi stosunkach. Charakteryzuje się silnymi więziami emocjonalnymi i formalnymi, które występują pomiędzy jej członkami. Opiera się ona na dwóch rodzajach więzi: małżeństwie i pokrewieństwie. Rodzina to grupa formalna, mająca określoną prawnie strukturę, cele i normy w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie.

W rodzinie zaspokajane są wielorakie potrzeby jej członków. Dla dzieci rodzina stanowi naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, w którym poprzez właściwe oddziaływanie stymulowany jest rozwój i kształtowana jest tożsamość młodego człowieka. Ważne jest aby przy dokonaniu wszelkich starań rodziny przeżywającej trudności w relacjach opiekuńczo-wychowawczych uzyskały profesjonalną pomoc i w przyszłości mogły samodzielnie, bez wsparcia instytucjonalnego realizować założone funkcje rodziny.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspakajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się odpowiednio rozwijać. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko czuje się bezpiecznie, jest pewne siebie, ufne wobec rodziców, a także otwarte wobec innych ludzi, zachowuje się przy tym swobodnie. Rodzina ma ogromne znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka, które jest całkowicie uzależnione od świata dorosłych. Rodzina pozostaje dla ogromnej większości dzieci i dorosłych podstawowym zespołem wspólnoty życia. Jeśli rodziców łączy z dziećmi żywa więź emocjonalna, wiek nastolatka nie potrafi zaburzyć porozumienia między nimi oraz zaprzepaścić tego, czego go nauczyli. Jednakże współczesna rodzina jest poddawana presji czynników wewnętrznych, zewnętrznych i ulega często naciskowi i przestaje funkcjonować w sposób prawidłowy. Dzieci i młodzież są w znacznie większym stopniu niż dawniej

wychowywane przez szkołę, ośrodki publicznej rekreacji, organizacje młodzieżowe. Pozostaje nadal duże, charakterystyczne dla naszych czasów oddziaływanie prasy, książki, radia, telewizji, filmu i Internetu. Jednak mimo wszystkich tych wpływów funkcja rodziny w kształceniu postaw i osobowości dziecka pozostaje nadal niezwykle ważna i istotna.

Należy podjąć prawidłowo ukierunkowaną pracę z rodziną biologiczną, aby zapobiec rozerwaniu więzi rodzinnych i zabranii dzieci z domu rodzinnego. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich dostępnych i możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Władza rodzicielska to obowiązki i uprawnienia rodziców względem dzieci. Najsurowszym środkiem ingerencji w sprawowanie władzy jest jej pozbawienie przez sąd. W przypadku gdy władza jest nieprawidłowo sprawowana sąd może zdecydować o jej ograniczeniu, zawieszeniu lub pozbawieniu.

Odnoszące sukces rodzicielstwo opiera się na zdrowych, pełnych wzajemnego szacunku i długotrwałych relacjach z dzieckiem. Optymalny rozwój dziecka ma miejsce wtedy, gdy spektrum jego potrzeb zaspokajane jest w jak najdłuższym okresie. Od wychowania w rodzinie głównie zależy to czy dziecko sprosta czekającym je w życiu obowiązkom. Rodzina bowiem oddziałuje na dziecko bardzo długo - od urodzenia, aż do samodzielności.

Rodzina dysfunkcyjna to taka, która nie zaspokaja niezbędnych społecznych i psychicznych potrzeb swoich członków, która nie potrafi rozwiązywać własnych problemów, sytuacji kryzysowych przez co nie jest w stanie wypełniać swoich funkcji. Przyczyny dysfunkcji są różne, zazwyczaj należą do nich: przemoc, uzależnienie, ubóstwo i bezrobocie. Najczęściej w rodzinie dysfunkcyjnej zakłócona jest atmosfera życia rodzinnego, stosunki emocjonalno-personalne między członkami rodziny, jak i niekonsekwencja w działaniu i brak wspólnych celów. Wpływa to niekorzystnie na wszystkich jej członków, doprowadzając do konfliktów, napięć i frustracji. Życie w takiej rodzinie najczęściej staje się przyczyną pogłębiających się kryzysów oraz potęguje niewydolność wychowawczą. Atmosfera w takiej rodzinie jest cały czas napięta, wszystko jest narzucane, nie można wyrażać swoich myśli, pragnień, uczuć. Najwięcej szkód w takich rodzinach ponoszą dzieci, które narażane są na szereg negatywnych emocji. Dzieci boleśnie odczuwają odrzucenie i wyobcowanie uczuciowe. Rodziny dysfunkcyjne stwarzają dla małoletnich ogromne zagrożenie. Pozostawienie rodzin bez odpowiedniego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej będzie skutkowało wzrostem dalszej degradacji rodzin, a wynikiem tego będą różne konsekwencje, którymi najbardziej zagrożone są małoletnie dzieci.

Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na stres, wiadomo jednak, że największe problemy stwarza alkoholizm i narkomania rodzica, przemoc we wzajemnych relacjach, wykorzystywanie oraz zaniedbywanie. Zgodnie z koncepcją rodziny jako systemu, zmiana zachodząca w którymkolwiek z elementów ma wpływ na wszystkie pozostałe. Należy pamiętać, że więzi rodzinne są zawsze bardzo silne i to nawet w rodzinach patologicznych. W podświadomości każdego człowieka tkwi obawa przed utratą fundamentu, gruntu, jaki stanowi rodzina. Dzieci z domów dziecka, ludzie samotni, porzuceni, często oddaliby wszystko, zgodziliby się na poniżanie i okropne warunki socjalne byle tylko mieć rodzinę. Nieletni potrzebują prawidłowych wzorców, kiedy nie dostarcza ich matka, ojciec czy opiekun, są zmuszone szukać ich gdzieś indziej. Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym sytuacje kryzysowe powinny świadczyć lokalne służby i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny.

III. Diagnoza - stan problemu

Gmina Sępólno Krajeńskie to gmina miejsko - wiejska zlokalizowana w powiecie sępoleńskim, w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Siedziba władz mieści się w Sępólnie Krajeńskiej, ul. Tadeusza Kościuszki 11. Obszar Gminy Sępólno Krajeńskie sąsiaduje z gminami:

- 1) od zachodu: Lipka (województwo wielkopolskie);
- 2) od północnego-zachodu: Debrzno (województwo pomorskie);
- 3) od północy: Kamień Krajeński oraz Kęsowo;
- 4) od wschodu: Gostycyn;
- 5) od południa: Sośno oraz Więcbork;

Gmina Sępólno Krajeńskie zajmuje powierzchnię około 229 km². W skład Gminy wchodzi 26 jednostek pomocniczych są to sołectwa: Dziechowo, Iłowo, Jazdrowo, Kawle, Komierowo, Lutowo, Lutówko, Niechorz, Piaseczno, Radońsk, Sikorz, Skarpa, Świdwie, Teklanowo, Trzciany, Wałdowo, Wałdówko, Wilkowo, Wiśniewa, Wiśniewka, Włóścibórz, Wysoka Krajeńska, Zalesie, Zboże oraz w mieście Sępólno Krajeńskie 2 osiedla, których jedną z granic wyznacza rzeka Sępolenka.

Sytuacja demograficzna:

1. Gminę Sępólno Krajeńskie w 2022 roku zamieszkało 15 066 osób:
 - obszar miejski 8.552 osób
 - obszar wiejski 6.544 osób
2. Gminę Sępólno Krajeńskie w 2023 roku zamieszkało 14 958 osób:
 - obszar miejski 8.404 osób
 - obszar wiejski 6.554 osób

źródło: dane z raportu o stanie Gminy Sępólnie Krajeńskim za 2022 rok i 2023 rok

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których obecnie doświadczamy doprowadziły do destabilizacji niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, występuje coraz więcej uzależnień, a izolacja społeczna, która spowodowana była sytuacją epidemiologiczną w kraju jeszcze to potęgowała. Znacznemu osłabieniu uległy więzi rodzinne co znacznie wpłynęło na strukturę rodziny, jej stabilizację, pozytywne stosunki pomiędzy jej członkami oraz wpłynęło to na poczucie bezpieczeństwa rodziców i dzieci. Pojawiły się problemy m.in.: rosnący odsetek osób starszych, migracje, choroby cywilizacyjne oraz ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny, brak poczucia stabilizacji na gruncie prywatnym i zawodowym.

Poniższa tabela przedstawia typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2022 – 2023.

Tabela nr 1

	2022 rok	2023 rok
Liczba rodzin korzystających z pomocy CUS ogółem	540	521
Liczba osób w tych rodzinach	1198	1120
Liczba rodzin emerytów i rencistów	154	151
Liczba osób w rodzinach emerytów i rencistów	231	230
Liczba rodzin niepełnych ogółem	48	44
Liczba osób w rodzinach niepełnych	151	148
Liczba rodzin z dziećmi ogółem	169	149
Liczba osób w rodzinach z dziećmi	673	595

źródło: dane Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim (do dnia 31.03.2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim)

Z analizy danych Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim wynika, iż w 2022 roku ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 540 rodzin. Natomiast w 2023 roku ze świadczeń korzystało 521 rodzin. Z uwagi na bardzo małą różnicę podanej wartości oraz przez wzgląd na zakres i skalę wykonywanej pracy na rzecz rodzin faktyczne zapotrzebowanie na pomoc utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności, celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych. Pracownicy socjalni jak i również asystenci rodziny Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim w ramach wykonywania swoich obowiązków zawodowych podejmują działania zmierzające do poprawy funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych, które borykają się z różnorodnymi problemami. Główne problemy to m. in: ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przemoc, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Działania pracowników Centrum zmierzają przede wszystkim do

przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania swoich ról i opierają się na zmianie negatywnych zachowań oraz poszukiwaniu rozwiązań w trudnych sytuacjach. Rodzinom, które nie są w stanie poradzić sobie w sytuacjach kryzysowych, nie wiedzą jak poradzić sobie z problemem udzielane jest poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, rodzinne, socjalne, socjoterapeutyczne).

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie odzwierciedla poniższa tabela.

Tabela nr 1

Powody trudnej sytuacji życiowej	2022 rok		2023 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	161	321	141	305
Bezdomność	13	14	14	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa	31	155	13	66
w tym : wielodzietność	24	132	11	58
Bezrobocie	224	560	190	499
Niepełnosprawność	224	459	225	433
Długotrwała lub ciężka choroba	311	620	285	548
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	51	163	36	138
Przemoc w rodzinie/przemoc domowa	7	25	4	15
Alkoholizm	62	103	42	59

źródło: dane Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim (do dnia 31.03.2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim)

Analizując powyższą tabelę można zauważyć, że na pierwszym miejscu jako przyczyna ubiegania się o pomoc z Centrum Usług Społecznych jest długotrwała lub ciężka choroba

i niepełnosprawność. W dużej mierze jest to spowodowane starzeniem się społeczeństwa, co jest widoczne także wśród mieszkańców naszej gminy. Wskazane dysfunkcje takie jak: bezrobocie, przemoc w rodzinie/przemoc domowa, alkoholizm często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodzina przeżywająca trudności, we wszelkiego rodzaju obszarach swojego funkcjonowania, nie zaspokaja w całości lub w niektórych

obszarach, potrzeb swoich członków co powoduje, że zarówno potrzeby tzw. pierwszego rzędu jak i te wyższe nie są zaspokajane.

Zdefiniowane problemy rodzin korzystających z pomocy Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim oraz analiza zgromadzonych danych pozwoliły na określenie adresatów, kierunków działań oraz priorytetów do realizacji programu na najbliższe trzy lata. Niniejszy program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodzinami na terenie gminy Sępólno Krajeńskie.

Liczba dzieci z terenu gminy Sępólno Krajeńskie przebywających w pieczy zastępczej w latach 2022 i 2023

Tabela nr 2

		2022 rok	2023 rok
1.			
Liczba rodzin zastępczych na terenie Powiatu Sępoleńskiego	ogółem	64	61
	z tego teren Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie	27	22
2.			
Ogólna liczba dzieci z terenu Powiatu Sępoleńskiego przebywających w placówkach (bez względu na okres umieszczenia) na terenie Powiatu Sępoleńskiego i innych powiatów	ogółem	42	42
	z tego teren Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie	22	17
3.			
Ogólna liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (bez względu na okres umieszczenia) na terenie Powiatu Sępoleńskiego i innych powiatów	ogółem	129	138
	z tego teren Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie	40	40

źródło: dane uzyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Krajeńskim z siedzibą w Więcborku

Analiza powyższych danych wskazuje, iż istotne jest podjęcie odpowiednich rozwiązań, które zminimalizują problem i będą miały charakter prewencyjny i profilaktyczny. Na terenie funkcjonowania tutaj Centrum problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest bardzo widoczny.

Finansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określone jest między powiatem, a gminą przy czym zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy „W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej”.

Zgodnie z art. 191 ust. 10 ustawy „W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo- -wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej Gmina ponosi wydatki ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej – średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- -terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym”.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i za które Gmina Sępólno Krajeńskie zgodnie z podpisanymi porozumieniami z Powiatem Sępoleńskim zobowiązana jest do ponoszenia częściowych wydatków za ich pobyt.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które Gmina Sępólno Krajeńskie zgodnie z podpisanymi porozumieniami zobowiązana była do ponoszenia częściowych wydatków w latach 2022-2023

Tabela nr 3

2022 rok		2023 rok	
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe)	Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych domach	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe)	Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych domach

	dziecka		dziecka
27	23	29	19

źródło: dane Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim (do dnia 31.03.2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim)

Ważne jest podejmowanie stosownych rozwiązań, które będą miały na celu przede wszystkim zapobieganie rozszerzaniu się problemu oraz jego systematyczne niwelowanie. Udzielanie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze profilaktycznym i prewencyjnym. Istotą działań pomocowych powinno być przede wszystkim przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy. Praca z rodziną biologiczną należy do zadań własnych gminy, natomiast pieczę zastępczą organizuje powiat.

Asystent rodziny ma być bliżej rodziny i jej problemów, a jego elastyczny, nienormowany czas pracy (zatrudnienie w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy) powinien być dostosowany do realnych potrzeb rodziny. Głównym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno – socjalnym, opiekuńczo – wychowawczym i społecznym. Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga też w rozwiązaniu problemów psychologicznych członków rodziny (emocjonalnych, rodzinnych) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent wspiera również swoje rodziny w podejmowaniu aktywności społecznej, stara się łagodzić ewentualne konflikty z sąsiadami i rodziną. Do jego zadań należy też motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, ukierunkowanie w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów pojawiających się w trakcie nauki.

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci. Jego praca ukierunkowana jest przede wszystkim na przeciwdziałaniu konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka do domu rodzinnego. Asystent rodziny pracuje z rodziną w miejscu jej zamieszkania

lub innym miejscu wskazanym przez rodzinę. Należy podkreślić fakt, iż asystent rodziny nie pracuje jedynie z rodzinami biologicznymi mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze i zagrożonymi odebraniem dziecka, ale również z rodzinami, którym ograniczono już prawa rodzicielskie poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” określająca uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, a także instrumentów polityki na rzecz rodziny. Ustawa ta zapewnia również dostęp do poradnictwa dla kobiet w ciąży lub rodziny z dzieckiem w zakresie wspierania rodziny, którym koordynować ma asystent rodziny. Jego zadaniem jest:

- wspólne opracowanie indywidualnego katalogu możliwego wsparcia;
- koordynacja wsparcia dla kobiet i rodziny, występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia (na podstawie pisemnego upoważnienia).

Asystenci rodziny współpracują z rodzinami dzieci, u których stwierdzono ciężkie i nie odwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałą w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W tym przypadku asystenci rodzin udzielają rodzinie z ustawy „Za życiem” informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny, asystenci mogą reprezentować członków rodziny objętych w/w wsparciem przed instytucjami i urzędami. Asystenci udzielają również pomocy przy przewyżnianiu problemów wychowawczych, psychologicznych oraz prawnych.

Liczba rodzin pozostających pod opieką asystenta uzależniona jest od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może być większa niż 15.

Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim zatrudniała 3 asystentów rodziny w systemie zadaniowym.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczbę rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę w latach 2022 - 2023

Tabela nr 4

	2022 rok	2023 rok
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny ogólnie:	37	30
Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli współpracę ogólnie: z tego:	14	12
ze względu na osiągnięcie celów	2	3

ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, brak współpracy, nie złożenie wniosku w wyznaczonym terminie	5	3
ze względu na zmianę miejsca zamieszkania (poza teren miasta i gminy Sępólno Krajeńskie)	3	1
inne (m.in. postanowienie sądu, zmiana metody pracy)	4	5
Liczba rodzin, w których asystent rodziny został przyznany postanowieniem sądu	20	21

źródło: dane Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskiej (do dnia 31.03.2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskiej)

Powyższe dane wskazują, iż na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie jest wiele rodzin, które wymagają pomocy i wsparcia. Zauważyć można znaczny wzrost rodzin w 2022 roku, które objęte były wsparciem asystenta rodziny – 37 rodzin. Niektóre rodziny objęte są wsparciem asystenta rodziny od wielu lat z uwagi na złożoność problemów w tych rodzinach.

Do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których istnieje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W 2022 roku 20 rodzin zobowiązanych było przez sąd do współpracy z asystentem, natomiast w 2023 roku 21 rodzin. Rodziny te wcześniej nie współpracowały z pracownikiem socjalnym oraz asystentem, pozostawały bierne w swoich postawach i dlatego sprawa została skierowana do sądu. Sprawy, które kierowane są do sądu o wgląd w sytuację rodziny kończą się postanowieniem sądu zobowiązującym rodzinę do współpracy z asystentem.

Ważnym faktem jest to, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Pomoc rodzinom ma na celu przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról społecznych i opiekuńczo- wychowawczych.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczenie, lecz aktywna pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji w rodzinie wspieranej. Formy takiej pomocy mogą być bardzo różne, uzależnione są od współpracy między zainteresowanymi rodzinami i zależą od ich inwencji i potrzeb. Dotyczyć one mogą doradztwa w stosowaniu określonych metod wychowywania dzieci, organizacji czasu rodziny, racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt/burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej, po uzyskaniu pozytywnej opinii Dyrektora Centrum Usług Społecznych

wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z powyższą rodziną zawarta jest umowa, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzieleniem pomocy zgodnie z art. 29 ust 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Gmina Sępólno Krajeńskie nie współpracuje z żadną rodziną wspierającą (brak chętnych rodzin).

Nieodpłatne wsparcie w zakresie terapeutyczno-edukacyjnym daje dzieciom i ich rodzicom świetlica terapeutyczna, która działa na terenie gminy Sępólno Krajeńskie jako placówka wsparcia dziennego typu specjalistycznego. Świetlica organizuje

i prowadzi zajęcia opiekuńcze, socjoterapeutyczne i psychoedukacyjne dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych.

Zadania świetlicy terapeutycznej:

- pomoc w nauce;
- organizowanie dzieciom czasu wolnego;
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci;
- rozwijanie kultury osobistej;
- poprawa kondycji fizycznej;
- rozwój umiejętności interpersonalnych,
- współpraca z rodzicami/opiekunami dzieci i instytucjami, które je wspierają.

Wychowankowie mają możliwość spędzania tam wolnego czasu z dala od ryzykownych zachowań oraz otrzymują pomoc w rozwiązywaniu trudności związanych z nauką, trudności osobistych i emocjonalnych. W zajęć oferowanych przez świetlicę terapeutyczną w 2022 roku skorzystało 113 dzieci, natomiast w 2023 roku skorzystało 146 dzieci (źródło: dane Świetlicy Terapeutycznej w Sępólnie Krajeńskim).

Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim realizuje również zadania związane z ustawą o Karcie Dużej Rodziny, jako kolejną formę wsparcia dla rodzin. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Z tej formy wsparcia skorzystało już wiele rodzin wielodzietnych na terenie gminy, tym bardziej, że od 2019 roku karta przysługuje także wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci.

W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z trudnościami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy gminy Sępólno Krajeńskie mogą liczyć na bezpłatne wsparcie psychologa, prawnika, socjoterapeuty, pracownika socjalnego i poradnictwa rodzinnego w ramach Punktu

Interwencji Kryzysowej działającego przy Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim.

Ważnym elementem polityki edukacyjnej i integracyjnej umożliwiającej prawidłowy rozwój dziecka jest uczęszczanie do żłobka i klubu dziecięcego, które w Sępólnie Krajeńskim działają od 5 września 2013 roku jako Centrum Małego Dziecka i Rodziny. Dodatkowo na terenie miasta działają 3 przedszkola, które w dzieciach wspierają rozwój w sferze społecznej i poznawczej. W szkołach na terenie gminy są również oddziały przedszkole. Gmina Sępólno Krajeńskie dnia 31.08.2023 roku oddała do użytku nowo powstałe Gminne Przedszkole nr 3, które znajduje się przy ul. Targowej 4b w Sępólnie Krajeńskim.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci w poszczególnych placówkach oświatowych

Tabela nr 5

Lp.	Placówka oświatowa	Liczba dzieci 2022 rok	Liczba dzieci 2023 rok
1.	Żłobek w Sępólnie Krajeńskim	74	74 - do 31.08.2023 r. 97 - od 01.09.2023 r.
2.	Klub Dzieciący w Sępólnie Krajeńskim	22	22
3.	Gminne Przedszkole nr 1 w Sępólnie Krajeńskim	149	154
4.	Gminne Przedszkole nr 2 w Sępólnie Krajeńskim	246	191
5.	Gminne Przedszkole nr 3 w Sępólnie Krajeńskim	0	95
6.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 1 w Sępólnie Krajeńskim	33	28
7.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Lutowie	18	17
8.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Wałdowie	25	25
9.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Wiśniewie	28	23
10.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Zalesiu	34	29
11.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Zbożu	23	19

12.	Opiekunowie dzienni w Sępólnie Krajeński	23	23 - do 31.08.2023 r. 0 - od 01.09.2023 r.
Łączna liczba dzieci:		675	723

źródło: dane Zakład Obsługi Oświaty Samorządowej w Sępólnie Krajeńskim (stan na dzień 30.09.2022 r. oraz stan na dzień 30.09.2023 r.) oraz dane Centrum Małego Dziecka i Rodziny w Sępólnie Krajeńskim

IV. Analiza SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2025-2027 dokonano analizy SWOT, która pozwala na ocenę, jakie działania będą najbardziej pożądane w osiągnięciu założonych celów.

1. Mocne strony:

- a. dostęp do poradnictwa specjalistycznego (prawnik, psycholog, pracownik socjalny, socjoterapeuta, poradnictwo rodzinne);
- b. dobrze przygotowana i stale podnosząca swoje kwalifikacje i umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- c. zatrudnienie asystentów rodziny w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy;
- d. rozwijająca się oferta dla osób z niepełnosprawnością - asystentura, usługi sąsiedzkie, opieka wytchnieniowa, teleopieka;
- e. szeroka oferta zajęć prowadzona w placówkach oświatowych i świetlicach zlokalizowanych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie;
- f. funkcjonowanie Świetlicy Terapeutycznej w Sępólnie Krajeńskim;
- g. działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- h. obowiązujące strategie, programy.

2. Słabe strony:

- a. bezradność i niskie kwalifikacje opiekunów – wychowawcze rodziców;
- b. bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązania współpracy z placówkami wsparcia i pomoc w tym zakresie;
- c. wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej oraz brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinach;
- d. niewystarczająca ilość lokali z zasobów komunalnych gminy Sępólno Krajeńskie;
- e. ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych;
- f. niewystarczająca liczba lekarzy psychiatrów dziecięcych;
- g. utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego z uwagi na barierę komunikacyjną;
- h. niekorzystne prognozy demograficzne;

- i. nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego przez dzieci i młodzież;
- j. brak rodzin wspierających.

3. Szanse:

- a. wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez rodziców;
- b. edukacja rodziców np. w formie szkoły dla rodziców;
- c. wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę;
- d. realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych;
- e. zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy domowej i cyberprzemocy;
- f. możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim;
- g. możliwość skorzystania przez mieszkańców gminy Sępólno Krajeńskie ze wsparcia specjalistów w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Sępólnie Krajeńskim.

4. Zagrożenia:

- a. zanik więzi i tradycji rodzinnych;
- b. rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę);
- c. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- d. brak zainteresowania rodziców sposobem spędzania czasu wolnego przez dziecko;
- e. nasilenie negatywnych zjawisk: alkohol, narkotyki i inne środki odurzające;
- f. wzrost agresji wśród dzieci i młodzieży;
- g. stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych;
- h. zjawisko przemocy rówieśniczej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży;
- i. wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży;
- j. rosnące zapotrzebowanie na udzielanie wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa) i niepełnosprawnym;
- k. wypalenie zawodowe pracowników.

V. Cele Programu

Cel główny

Poprawa sytuacji rodzin oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu w oparciu o kompleksowy i zintegrowany system wsparcia na ich rzecz

Cele szczegółowe

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin.
2. Zapewnienie rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wsparcia i pomocy asystenta rodziny.
3. Szeroka współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny.
4. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej poprzez wprowadzenie w rodzinę asystenta rodziny.
5. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
6. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry Centrum Usług Społecznych ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.

VI. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sępólno Krajeńskie skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych, jednakże wsparciem objęte zostaną także rodziny, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacji wymagającej udzielenia pomocy przez placówki i instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Program głównie kierowany jest do:

- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- rodzin wielodzietnych;
- rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami i chorymi przewlekłe;
- rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą;
- rodzin niepełnych;
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowania dzieci w wieku dojrzewania;
- rodzin naturalnych, w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej;
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Planowana praca z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację i wzmocnienie działalności instytucji, placówek i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania rodziny. Działania skierowane są na zapewnienie bezpieczeństwa dzieci oraz podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów w celu zapewnienia optymalnego rozwoju dzieci oraz ogólnego podniesienia jakości życia całej rodziny.

Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców gminy od miesiąca marca 2024 roku w Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim cyklicznie (raz w miesiącu) odbywają się bezpłatne spotkania pt.: „Rodzicu bądź czujny” prowadzone przez

psychologa, a skierowane do rodziców i opiekunów prawnych. Na w/w spotkaniach poruszane są tematy dotyczące samookaleczeń wśród dzieci i młodzieży, ich stanu emocjonalnego oraz ich potrzeb. Każdy z rodziców biorący udział „w grupie wsparcia” może liczyć na konsultacje i porady w zakresie kryzysu wieku nastoletniego.

VII. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 –2027

1. Zatrudnienie zgodnie z ustawą asystentów rodziny i zapewnienie im możliwości podnoszenia ich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i ich finansowanie.
2. Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną i jego realizacja.
3. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnymi problemami.
4. Umożliwienie rodzinom biologicznym możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta rodzinny, socjoterapeuta, radca prawny, itp.).
5. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą i problemem alkoholowym – współpraca między innymi z Zespołem Interdyscyplinarnym i Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
6. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
7. Współpraca rodzin wspierających z asystentem rodziny na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
8. Zapobieganie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
9. Rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego.
10. Kierowanie dzieci do placówki wsparcia dziennego.
11. Współpraca z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w zakresie ustalenia działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.
12. Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej.

VIII. Oczekiwane rezultaty z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027

1. Ograniczenie liczby dzieci umieszczonych w szeroko rozumianej pieczy zastępczej.
2. Zwiększenie współpracy różnych grup społecznych, instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny.
3. Podniesienie kwalifikacji zawodowych zatrudnionych asystentów rodzin poprzez udział w szkoleniach, kursach oraz samokształceniu.

4. Objęcie wsparciem asystenta rodziny środowisk przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
5. Zwiększenie kompetencji rodzicielskich u rodzin objętych asystenturą.
6. Kierowanie dzieci do placówki wsparcia dziennego typu specjalistycznego – świetlica terapeutyczna.
7. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wieloprotymowych.
8. Rozszerzenie oferty działań pomocowych, kulturalnych na rzecz rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych.
9. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie ustalania działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej (okresowe spotkania – oceny sytuacji dzieci).
10. Zabezpieczenie 100 % środków niezbędnych do partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.
11. Objęcie wsparciem rodzin, zgodnie z realizowaniem ustawy „Za życiem”.

IX. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027 został przedstawiony w formie poniższej tabeli

Tabela nr 6

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji	Wskaźniki
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocy i wsparcia asystenta rodziny	CUS Sępólno Krajeńskie	2025- 2027	Liczba rodzin
2.	Monitorowanie sytuacji rodzin, gdzie występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczej	CUS Sępólno Krajeńskie Placówki oświatowe	2025- 2027	Liczba rodzin objętych wsparciem
3.	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny	CUS Sępólno Krajeńskie PCPR	2025- 2027	Liczba szkoleń, kursów, warsztatów, liczba uczestników
4.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego m.in. pedagogicznego, prawnego, psychologicznego, poradnictwa rodzinnego, socjoterapeutycznego	CUS Sępólno Krajeńskie Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy CUS w Sępólnie Krajeńskim Świetlica Terapeutyczna w Sępólnie Krajeńskim	2025- 2027	Liczba konsultacji, liczba osób, które skorzystały z porad
5.	Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny poprzez organizację spotkań, konsultacji	CUS Sępólno Krajeńskie	2025-	Liczba spotkań, konsultacji, liczba uczestników

			2027	
6.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności poprzez tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	Gmina Sępólno Krajeńskie CUS Sępólno Krajeńskie	2025- 2027	Liczba rodzin wspierających
6.1	Finansowanie kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z uwagi na realizację pomocy przez rodziny wspierające	Gmina Sępólno Krajeńskie CUS Sępólno Krajeńskie	2025- 2027	Liczba rodzin wspierających
7.	Współfinansowanie zgodnie z ustawą pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej	Gmina Sępólno Krajeńskie CUS Sępólno Krajeńskie	2025- 2027	Liczba umieszczonych dzieci
8.	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego oraz zapewnienie w niej miejsc dla dzieci – Świetlica Terapeutyczna	Gmina Sępólno Krajeńskie Świetlica Terapeutyczna CUS Sępólno Krajeńskie	2025- 2027	Liczba dzieci, ilość miejsc
9.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej lub zagrożonych kryzysem	CUS Sępólno Krajeńskie Policja członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego	2025- 2027	Liczba monitorowanych rodzin
10.	Współpraca z sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka wychowującego się w rodzinie niewydolnej wychowawczo lub umieszczonego w pieczy zastępczej	Sąd Rejonowy w Tucholi, kuratorzy zawodowi i społeczni CUS Sępólno Krajeńskie PCPR-y Placówki oświatowe	2025- 2027	Liczba monitorowanych rodzin
11.	Wsparanie rodzin wielodzietnych- realizacja rządowego programu (Karta Dużej Rodziny)	Gmina Sępólno Krajeńskie CUS Sępólno Krajeńskie	2025- 2027	Liczba rodzin, które otrzymały KDR
12.	Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy CUS Sępólno Krajeńskie Świetlica Terapeutyczna	2025- 2027	Liczba zorganizowanych form wypoczynku Liczba uczestniczących dzieci
13.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii uzależnień oraz terapii dla ofiar i sprawców	Zespół Interdyscyplinarny w Sępólnie Krajeńskim Gminna Komisja ds.	2025-	Liczba wszczętych procedur

	przemocy	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych CUS Sępólno Krajeńskie	2027	Niebieskie Karty Liczba osób, które ukończyły terapię
14.	Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych	CUS Sępólno Krajeńskie	2025-2027	Liczba prowadzonych grup Liczba osób uczestniczących w grupach

X. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Sępólno Krajeńskie

1. Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim.
2. Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim.
3. Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim.
4. Zespół Interdyscyplinarny w Sępólnie Krajeńskim.
5. Komenda Powiatowa Policji w Sępólnie Krajeńskim.
6. Centrum Kultury i Sztuki w Sępólnie Krajeńskim.
7. Placówka wsparcia dziennego typu specjalistycznego – Świetlica Terapeutyczna w Sępólnie Krajeńskim.
8. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępólnie Krajeńskim.
9. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „JANTAR” Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Sępólnie Krajeńskim.
10. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskim.
11. Placówki oświatowe.
12. Centrum Sportu i Rekreacji w Sępólnie Krajeńskim.
13. Świetlice wiejskie.
14. Biblioteka Publiczna w Sępólnie Krajeńskim.
15. Centrum Małego Dziecka i Rodziny w Sępólnie Krajeńskim.
16. Organizacje pozarządowe.
17. Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim.
18. Placówki ochrony zdrowia.

XI. Źródła finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dla Gminy Sępólno Krajeńskie finansowane będą z następujących źródeł:

- a) Środki finansowe z budżetu gminy;
- b) Środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

XII. Monitoring przebiegu Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025- 2027

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dla Gminy Sępólno Krajeńskie będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu

i analizowaniu danych będących w posiadaniu Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim jako koordynatora Programu. Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Sępólnie Krajeńskim będzie corocznie przedkładał sprawozdanie z realizacji programu i osiągniętych efektów w rocznym sprawozdaniu z działalności Centrum Usług Społecznych do 31 marca każdego roku.

Monitoring Programu będzie odbywał się poprzez coroczną ocenę i analizę skuteczności podejmowanych działań i umożliwi:

- rozpoznanie rodzin wymagających pomocy;
- stan zaawansowania prowadzonych działań;
- zebranie informacji, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz przesłanek do oceny ich skuteczności.

XIII. Zakończenie

Realizacja Programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych oraz stworzy możliwość większej współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny. Odpowiednie podejście daje możliwość rozwoju zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców miasta Sępólno Krajeńskie.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sępólno Krajeńskie na lata 2025 – 2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse

na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Artur Juhnke

Uzasadnienie

Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sępólno Krajeńskie na lata 2025-2027 jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w formie zespołu planowanych działań. Obowiązek opracowania i przyjęcia programu wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisami ustawy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny jest zadaniem własnym gminy. Skuteczna pomoc dla rodziny oraz ochrona dzieci może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Projekt uchwały został przedstawiony na posiedzeniu Komisji Statutowej i Pomocy Społecznej oraz Komisji Budżetu Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim i został zaopiniowany pozytywnie.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Artur Juhnke